

XXXIV. Levéltári Nap a reformáció jegyében a Vas Megyei Levéltárban - projekteredmény [1]

Reformáció Vas vármegyében a 17-20. században

XXXIV. Vas Megyei Levéltári Nap

(Szombathely, 2017. május 17.)

2017. május 17-én rendezte a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára 34. levéltári napját. A Reformáció 500 programsorozat keretében, az emlékbizottság és a Reformáció MNL szakmai és anyagi támogatásának köszönhetően ezúttal a Vas megyei reformációról hangozhattak el eladások. Dr. Hudi Józsefnek a Pápai Református Gyűjtemények levéltárvezetőjének elnökletével először a két protestáns egyházmegye esperes vezetői, Rostáné Piri Magda (Vasi Evangélikus Egyházmegye) és Szakál Péter (Őrségi Református Egyházmegye) köszöntötték a megjelent érdeklődőket.

Dr. Ö. Kovács József a Magyar Nemzeti Levéltár megyei főigazgató-helyettesének megnyitó szavai után került sor az előadásokra, amelyek a 17. század második harmadától a 20. század közepéig tartó időszakot ölelték fel. Kezdetként két, részben össze is függő kőszegi témát hallhattak az érdeklődők. Dr. Kóta Péter (Szombathely) egy 1669-1670-ben zajlott, tumultuózus jelenetekkel tarkított, felekezeti konfliktusokkal is terhelt, ám valójában vagyoni természetű vita résztvevőiről (gr. Nádasdy Ferenc országbíró, a lékai ágostonrendi szerzetesek kontra Kőszeg szabad királyi város vezetése és Meskó Jakab gombkötőmester) beszélt, akik egy temetés kapcsán tulajdonképpen az elhunyt örökségén vitakoztak. A legkülönbözőbb konfliktuskezelési technikákat vetették be érdekeik védelmére. Söptei Imre (Kőszeg) a kőszegi evangélikus kézen levő, Német és Magyar templomok ellenreformáció során történt vissza- (1671) és elvételét (1673) idézte fel, amelynek egyik indoka lehetett az előző előadásban említett evangélikus-katolikus viszály. A közönség nemcsak az események szoros leírását hallhatta, hanem arról a háttérben zajló „diplomáciai” tevékenységről is, amellyel a kőszegiek próbálták megmenteni templomaikat, parókiáikat és iskoláikat.

Pál Ferenc (Szombathely) a türelmi rendelet, valamint az 1791-ben elfogadott vallásról szóló törvény hatásait elemezte vas megyei példák alapján. A katolikus protestáns együttélésnek különféle konfliktushelyzeteit vette sorra, külön kiemelve a céhes élet, a szakrális térhasználat (elsősorban a közös tulajdonú temetők sorsát), valamint az iskolai ügyeket.

Inzsöl Richárd az Szombathelyi Egyházmegyei Levéltár munkatársa a püspökség iratainak rendezése során az 1822 és 1869 közötti időszakban fellelt eseteket válogatta ki, amelyekben az egyházmegye vezetése és a helybeli, illetve környékbeli protestánsok közötti viták zajlottak.

Dr. Tilcsik György nyugalmazott levéltári igazgató (Szombathely) évtizedes kutatásai során többször foglalkozott Wimmer Ágoston felsőlövői evangélikus lelkész érdekes, már-már kalandos életútjával. Ezúttal azt az emlékiratot ismertette meg a közönséggel, amelyet 1849. augusztus 8-án, a magyar függetlenségi harc végnapjaiban keltezett IV. Frigyes Vilmos porosz királynak. Ebben protestáns szemszögből próbálta bemutatni Magyarország történetét, kiemelve a reformáció híveinek Habsburgok általi súlyos elnyomását.

Feiszt György (Szombathely) szintén régi kedvencét, Balogh Gyula vármegyei levéltárnokot, történetírót, újságírót, költőt szerepeltette. Az életrajz rövid ismertetése után azt kereste, hogy az eredetileg katolikus vallású férfiú miként tért át, az amúgy Vas megyében szórványnak számító unitárius felekezetre. Válása utáni újraházasodásában találta meg a választ.

Dr. Melega Miklós levéltári igazgató (Szombathely) párhuzamos életrajzában két olyan protestáns személyt választott, akik a katolikus többségű Szombathelyen, az egyházmegye püspöki székvárosában emelkedtek magas közigazgatási pályára. Az evangélikus Károlyi Antal alispán és a református Éhen Gyula polgármester egy presbitériumban tevékenykedtek, az akkor még közösen működő evangélikus-református protestáns gyülekezetben. Ám pályájuk más pontokon is találkozott, hiszen mindketten rengeteget tettek a megye, de különösen a megyeszékhely fejlesztéséért, felvirágoztatásáért.

Bajzik Zsolt (Szombathely) azt a felsőlövői (ma: Oberschützen, Au.) iskolakomplexumot (tanítóképző, gimnázium, reáliskola, elemi iskola) mutatta be, amelynek alapjait még az említett Wimmer Ágoston rakta le az 1800-as évek első felében. Itt alapították 1842-ben az ország első evangélikus tanítóképző intézetét. Áttekintette a tanintézet fejlődését, az iskolai építkezéseket, alapítványokat, egyesületeket. Szóba került az 1. világháború és a Trianon utáni helyzet is, amely tulajdonképpen a megszűnést jelentette.

Mayer László (Szombathely) a Zimmermann család két tagjának életútját ismertette, akik a szombathelyi protestáns egyházközségben fontos szerepet vittek. Károly a Stuttgartból érkezett vasáros, aki városi képviselő is volt, a fia, ifjabb Károly: mérnök-építési vállalkozóként működött. Az előadó megidézte az evangélikus templom harangját, amelyen id. Zimmermann Károly neve szerepel.

A levezető elnök az előadásokat saját kutatási eredményeinek ismertetésével színesítette, tette még változatosabbá a jól sikerült levéltári napot.

2017. május 17-én rendezte a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára 34. levéltári napját. A Reformáció 500 programsorozat keretében, az emlékbizottság és a Reformáció MNL szakmai és anyagi támogatásának köszönhetően ezúttal a Vas megyei reformációról hangozhattak el előadások.

2017. Copyright - MNL

Source URL:

http://reformacio.mnl.gov.hu/xxxiv_leveltari_nap_a_reformacio_jegyeben_a_vas_megyei_leveltarban_projekteredmeny

Hivatkozások

[1]

http://reformacio.mnl.gov.hu/xxxiv_leveltari_nap_a_reformacio_jegyeben_a_vas_megyei_leveltarban_projekteredmeny